

Mariusz Tadeusz Fierek

Wydział Nauk Społecznych, Gdańska Szkoła Wyższa

Trio prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w latach 2014–2017

Streszczenie

Celem podjętych badań jest zaprezentowanie tria prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w latach 2014–2017. Dla realizacji celu badań koniecznym było pokazanie tria prezydencji Włochy — Łotwa — Luksemburg. Przedstawiono również trio prezydencji Holandia — Słowacja — Malta.

Słowa kluczowe: prezydencja, Rada Unii Europejskiej, trio.

Wstęp

Sprawowanie prezydencji w Radzie Unii Europejskiej to przywilej, ale równocześnie obowiązek każdego państwa członkowskiego Unii Europejskiej.

Pomimo swojej niezaprzeczalnie istotnej roli w zakresie wspierania efektywności działań unijnych, ta specyficzna instytucja procesu integracji jest bardzo często bagatelizowana.

Literatura przedmiotu traktuje o niej najczęściej przy okazji omawiania instytucji Unii Europejskiej, jaką jest Rada Unii Europejskiej, jeszcze mniej miejsca poświęcając na prezentację nowej koncepcji, którą za sprawą *Traktatu Lizbońskiego* stało się trio prezydencji.

Formalne ramy prezydencji zbiorowej są raczej słabo zdefiniowane na poziomie postanowień traktatowych.

Funkcjonowanie trio to więc wciąż *de facto* okres finalizowania praktycznych rozwiązań związanych z nowym balansem międzyinstytucjonalnym w Unii Europejskiej, w tym także z określeniem miejsca i roli prezydencji hybrydowej w unijnym procesie decyzyjnym (Raczyńska, 2014, s. 63–64).

Wprowadzany *Traktatem z Lizbony* pomysł łączenia prezydencji w grupy trzech państw (trio) oznacza, że trzy państwa członkowskie przez okres 18 miesięcy sprawują przewodnictwo na podstawie wspólnego programu i udzielają sobie wsparcia.

Główną nowością traktatu w tym punkcie jest wprowadzenie możliwości przyjęcia pomiędzy państwami trio ustaleń dotyczących podziału prac w ramach grupy w okresie 18 miesięcy.

Nowy model sprawowania prezydencji został wprowadzony już wiosną 2006 r. przez Niemcy, Portugalię i Słowenię, które wspólnie przygotowywały program osiemnastomiesięcznej prezydencji (Ruman, 2009, s. 1).

1 stycznia 2014 r. Grecja po raz piąty objęła rotacyjne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej. W czasie półrocza Grecja realizowała priorytety w czterech głównych dziedzinach:

- wzrost, zatrudnienie, spójność,
- pogłębianie unii gospodarczej i walutowej,
- migracja, granice i mobilność,
- polityka morską.

Program greckiej prezydencji kładł nacisk na:

- wspieranie wzrostu gospodarczego,
- zwiększenie zatrudnienia,
- przeciwdziałanie bezrobociu, zwłaszcza wśród ludzi młodych.

Grecy skupili się także na:

- kompleksowej polityce zarządzania migracjami,
- walce z nielegalną imigracją,
- polityce azylowej.

Głównym celem prezydencji greckiej pozostało wspieranie prac nad tworzeniem unii bankowej i zapewnienie stabilności wspólnej waluty.

Prezydencja chciała osiągnąć porozumienie z Parlamentem Europejskim w sprawie II filaru unii bankowej przed końcem cyklu politycznego Unii Europejskiej, tj. do kwietnia 2014 r. (Brewka, Gąsior, Potocka, 2014, s. 6).

1. Trio prezydencji Włochy — Łotwa — Luksemburg

Dnia 1 lipca 2014 r. Włochy objęły rotacyjne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej, tworząc, wspólnie z Łotwą i Luksemburgiem, nowe trio prezydencji na kolejne 18 miesięcy (do 31 grudnia 2015 r.).

W ciągu sześciu miesięcy prezydencja realizowała, zgodnie z przedstawionym programem, priorytety w trzech następujących obszarach:

- Europa sprzyjająca zatrudnieniu – zapewnianie wzrostu gospodarczego,
- Europa bliżej obywateli – obszar demokracji, praw i wolności,
- przedstawienie europejskiej polityki zagranicznej na „wyższy bieg”.

W sprawach gospodarczych i finansowych prezydencja zamierzała przedstawić nową agendę europejskiej polityki gospodarczej, bazującą na reformach strukturalnych oraz inwestycjach we wzrost i zatrudnienie.

Szczególny nacisk miał zostać położony na pełną realizację bieżących inicjatyw w zakresie zwalczania bezrobocia wśród młodzieży.

Prezydencja planowała ponadto kontynuować prace nad pogłębieniem unii gospodarczej i walutowej, w szczególności w celu zwiększenia odporności strefy euro oraz jej zdolności do absorbowania zewnętrznych szoków. Działania prezydencji koncentrowały się również na:

- wzmocnieniu regulacji rynków finansowych (m.in. środkach wykonawczych do dyrektywy w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (dyrektywa *Solvency II*), rewizji dyrektywy w sprawie działalności instytucji pracowniczych programów emerytalnych oraz nadzoru nad takimi instytucjami, uzgodnieniach dotyczących poprawy funkcjonowania Europejskiego

Systemu Nadzoru Finansowego, pracach nad bankową reformą strukturalną oraz propozycją rozporządzenia w sprawie funduszy rynku pieniężnego),

- unii bankowej – m.in. uregulowaniach dotyczących rozpoczęcia w listopadzie 2014 r. działalności jednolitego mechanizmu nadzorczego (*Single Supervisory Mechanism*, SSM) oraz procesie ustanawiania SRB (Gąsior, Michalik, Potocka, Siemaszko, 2014, s. 8).

Dnia 1 stycznia 2015 r. Łotwa po raz pierwszy objęła przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej pod hasłem *Europa dla swoich obywateli*.

W czasie sześciu miesięcy Łotwa realizowała projekty w trzech obszarach priorytetowych, Europa:

- konkurencyjna,
- cyfrowa,
- globalnie zaangażowana.

Zgodnie z programem prezydencji łotewskiej najważniejszym celem, który przyświecał działaniom Unii Europejskiej w najbliższej przyszłości, pozostało tworzenie nowych miejsc pracy i stymulowanie wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej. Temu służyły inicjatywy tj.:

- wdrożenie *Planu inwestycyjnego dla Europy*,
- wzmocnienie rynku wewnętrznego,
- działania przygotowawcze do ustanowienia unii energetycznej,
- podnoszenie dzięki reformom strukturalnym poziomu konkurencyjności przemysłu,
- wprowadzenie rozwiązań zwiększających skalę i bezpieczeństwo działalności gospodarczej prowadzonej w środowisku cyfrowym,
- działania przygotowawcze do ustanowienia jednolitego rynku cyfrowego.

W wymiarze globalnym Łotwa zamierzała:

- zainicjować przegląd polityki sąsiedztwa,
- zdynamizować negocjacje prowadzone pomiędzy Unią Europejską i USA w sprawie *Transatlantyckiego partnerstwa na rzecz handlu i inwestycji*,
- określić cele polityki rozwojowej po 2015 r. (Górska i in., 2015, s. 19).

Dnia 1 lipca 2015 r. Wielkie Księstwo Luksemburga przejęło na 6 miesięcy rotacyjną prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. Była to dwunasta prezydencja Luksemburga — ostatnia przypadła w 2005 r.

Jej mottem była *Unia dla obywateli*, co podkreśla dążenie, aby w każdym działaniu podejmowanym na poziomie europejskim lepiej uwzględniać interesy obywateli. W programie prac prezydencji luksemburskiej zdefiniowano siedem obszarów priorytetowych:

- pobudzanie inwestycji w celu zwiększenia wzrostu i zatrudnienia (m.in. przez uruchomienie Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych, prace na rzecz unii rynków kapitałowych oraz bankowej reformy strukturalnej),
- pogłębienie społecznego wymiaru Unii Europejskiej,
- kwestie migracyjne,
- ożywienie jednolitego rynku poprzez rozwój technologii cyfrowej,
- wspieranie konkurencyjności gospodarki Unii Europejskiej w wymiarze globalnym oraz poprzez zwiększenie przejrzystości działalności gospodarczej (m.in. przez

reformy strukturalne, zwiększenie przejrzystości podatkowej i zwalczanie zjawiska unikania opodatkowania),

- zrównoważony rozwój (przez wspieranie ambitnych celów klimatycznych i ekologicznych),
- wzmocnienie roli Unii Europejskiej na arenie światowej (wkład w przygotowanie nowej polityki zagranicznej Unii Europejskiej) (Kloc-Konkołowicz, Potocka, 2015, s. 9).

2. Trio prezydencji Holandia — Słowacja — Malta

Holandia objęła sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej 1 stycznia 2016 r.

Była ona pierwszym państwem z tzw. tria prezydencji, czyli grupy trzech krajów, które przez 18 miesięcy ściśle ze sobą współpracują.

Wspólnie z Holandią przygotowaniem programu prac Rady Unii Europejskiej i wyznaczaniem długofalowych celów dla Unii Europejskiej zajmowały się Słowacja i Malta. Priorytety prezydencji holenderskiej zostały ujęte w czterech głównych blokach tematycznych:

- migracje i bezpieczeństwo międzynarodowe,
- racjonalne finanse i silna strefa euro,
- Europa jako katalizator innowacji i zatrudnienia,
- przyszłościowa polityka klimatyczno-energetyczna.

Holandia przewodziła pracom Rady Unii Europejskiej już po raz 12; ostatni raz pełniła tę funkcję w 2004 r. (Majkowska, Potocka, Żak, 2016, s. 8).

Słowacja objęła sześciomiesięczne rotacyjne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej 1 lipca 2016 r.

Była ona drugim z trzech państw współpracujących ściśle przez 18 miesięcy (tzw. trio prezydencji), w skład którego wchodziły ponadto Holandia i Malta.

Słowacja przewodziła pracom Rady Unii Europejskiej po raz pierwszy. Priorytety prezydencji słowackiej ujęto w czterech blokach tematycznych:

- Europa silna gospodarczo,
- nowoczesny jednolity rynek,
- zrównoważona polityka migracyjna i azylowa,
- Europa zaangażowana globalnie.

Wśród priorytetów gospodarczo-finansowych wskazano w szczególności:

- gospodarkę Unii Europejskiej bazującą na prywatnych inwestycjach (z wykorzystaniem europejskich funduszy inwestycyjnych) i sprawnie funkcjonującej unii gospodarczej i walutowej, usprawnienie semestru europejskiego, działania w obszarze systemu podatkowego, dążenie do finalizacji unii rynków kapitałowych,
- budowę nowoczesnego jednolitego rynku, w tym działania w obszarze unii energetycznej, jednolitego rynku cyfrowego, rozwoju gospodarki o zamkniętym obiegu (*circular economy*),
- wolny, zrównoważony handel globalny oparty na zasadach *fair-trade*, ze szczególnym uwzględnieniem umów o dwustronnym wolnym handlu z krajami trzecimi, w tym

negocjacji dotyczących relacji transatlantyckich (Majkowska, Potocka, Surafa, Wyganowska, 2016, s. 11).

Dnia 1 stycznia 2017 r. Malta objęła sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej, będąc ostatnim z trzech państw (po Holandii i Słowacji) ściśle ze sobą współpracujących przez 18 miesięcy w ramach tzw. trio prezydencji. Od lipca 2017 r. do grudnia 2018 r. prezydencję sprawować będą, w ramach trio, kolejno:

- Estonia,
- Bułgaria,
- Austria.

Priorytety maltańskiej prezydencji zostały ujęte w sześciu blokach tematycznych, które dotyczą kolejno:

- migracji,
- jednolitego rynku,
- bezpieczeństwa,
- włączenia społecznego,
- sąsiedztwa Europy,
- sektora morskiego.

W szczególności Malta chciała się skupić na:

- wzmocnieniu i usprawnieniu Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego (*Common European Asylum System*, CEAS) oraz doprecyzowaniu rozporządzenia dublińskiego w kwestii odpowiedzialności państw członkowskich co do rozpatrywania wniosków azylowych oraz sprawiedliwego rozlokowania uchodźców pomiędzy krajami,
- udoskonaleniu i zawarciu obecnie negocjowanych umów w ramach jednolitego rynku związanych m.in. z opłatami roamingowymi, dyskryminacją konsumentów dokonujących zakupów za granicą (*geoblocking*), zwiększeniem dostępu do źródeł finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach unii rynków kapitałowych czy pobudzaniem inwestycji prywatnych,
- walce z terroryzmem poprzez zacieśnianie międzynarodowej współpracy w zakresie wymiany informacji, dalsze przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu i praniu pieniędzy, lepsze zarządzanie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej,
- zwiększeniu udziału kobiet w rynku pracy, również na stanowiskach kierowniczych spółek notowanych na giełdach, organizacji konferencji o wykluczeniu społecznym,
- rozwijaniu globalnej strategii Unii Europejskiej na rzecz stabilizacji sytuacji geopolitycznej państw sąsiadujących, w szczególności Libii, Izraela, Palestyny, Tunezji, Syrii oraz Ukrainy,
- poprawianiu współpracy w zakresie międzynarodowego zarządzania oceanami i uruchomieniu inicjatywy dotyczącej współpracy krajów zachodniej części basenu Morza Śródziemnego (*The Western Mediterrean Sea Basin Initiative*) (Potocka, Wesołowska, 2017, s. 6).

Podsumowanie

Od 1 lipca 2017 r. Estonia objęła sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej, będąc pierwszym z trzech państw (przed Bułgarią i Austrią) ściśle ze sobą

współpracujących w ramach tzw. trio prezydencji. Priorytety estońskiej prezydencji zostały ujęte w czterech hasłach tematycznych, którymi są:

- otwarta i innowacyjna gospodarka europejska,
- bezpieczna i chroniona Europa,
- cyfrowa Europa ze swobodą przepływu danych,
- zrównoważona Europa i włączenie społeczne.

W szczególności Estonia chciała się skupić na:

- wzmacnianiu czterech swobód Unii Europejskiej, tj. swobody przepływu dóbr, osób, usług i kapitału, ze szczególnym uwzględnieniem łatwości dostarczania usług i rozpoczynania działalności biznesowej,
- tworzeniu nowych możliwości finansowania dla przedsiębiorstw oraz zapewnieniu stabilności sektora bankowego,
- utworzeniu stabilnego i sprawnie funkcjonującego rynku energii elektrycznej,
- zapewnieniu uczciwej konkurencji poprzez zapobieganie unikaniu opodatkowania,
- wzmocnieniu walki z terroryzmem i zorganizowaną przestępczością, wzmocnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego i granic zewnętrznych Unii Europejskiej,
- kontynuowaniu działań w związku z kryzysem migracyjnym i reformowaniem Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego (*Common European Asylum System*, CEAS),
- wzmacnianiu relacji z krajami Partnerstwa Wschodniego,
- zwiększeniu wydatków na cele bezpieczeństwa oraz rozwoju współpracy europejskiej w ramach bezpieczeństwa i partnerstwa UE-NATO,
- rozwoju transgranicznego handlu i usług świadczonych elektronicznie,
- zapewnieniu nowoczesnej i bezpiecznej komunikacji elektronicznej dostępnej w całej Europie oraz tworzeniu przyjaznego otoczenia dla innowacyjnych usług,
- rozwoju transgranicznych cyfrowych usług publicznych,
- unowocześnieniu zasad w celu ułatwiających przemieszczania się pracowników,
- zapewnieniu równych szans edukacyjnych, na rynku pracy, dostępu do narzędzi rozwoju umiejętności oraz zapobieganiu wyłączeniu społecznemu (Wyganowska, Potocka, Siemaszko, Gąsior, 2017, s. 6–7).

Doświadczenia państw, które sprawowały prezydencję w Radzie Unii Europejskiej wskazują, że jest ona nie tylko prestiżowym przedsięwzięciem o doniosłym znaczeniu międzynarodowym, ale również znakomitą okazją do umacniania i promocji dobrego wizerunku państwa w świecie.

Dobra strategia komunikacyjna, skierowana do dwóch głównych grup odbiorców — społeczeństwa oraz środowiska międzynarodowego może zaowocować stworzeniem pozytywnego wizerunku kraju sprawującego prezydencję, a w dłuższej perspektywie przynieść korzyści gospodarcze.

Prezydencja jest również okazją do promocji kultury i walorów turystycznych. Prezydencja jest także uważana za swoisty „egzamin dojrzałości” z członkostwa w Unii Europejskiej.

Państwo, które sprawnie poprowadzi swoją prezydencję jest postrzegane jako pełnoprawny członek Unii Europejskiej, a administracja tego państwa nabiera cennego doświadczenia we współpracy europejskiej i międzynarodowej (Ruman, 2009, s. 7).

Ze względu na zbyt krótki okres, w jakim koncepcja prezydencji zbiorowej funkcjonuje w praktyce międzynarodowej, nie można z pełną odpowiedzialnością odpowiedzieć na pytanie, czy to właśnie trio okaże się być najbardziej funkcjonalną koncepcją działania w Unii Europejskiej (Raczyńska, 2014, s. 74).

Bibliografia

- Brewka, A., Gąsior, M., Potocka, M. (2014). Grecka Prezydencja w Radzie UE — Europa: nasze wspólne dążenia. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 1*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Gąsior, M., Michalik, M., Potocka, M., Siemaszko, M. (2014). Włoska prezydencja w Radzie UE. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 7*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Górska, A., Kloc-Konkołowicz, M., Król-Markowska, A., Siemaszko, M., Szczeń, M., Wyganowska, H., Żak, R. (2015). Łotewska prezydencja w Radzie UE. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 1*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Kloc-Konkołowicz, M., Potocka, M. (2015). Prezydencja Luksemburga w Radzie UE. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 7*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Majkowska, M., Potocka, M., Surąła, J., Wyganowska, H. (2016). Prezydencja Słowacji w Radzie. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 7*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Majkowska, M., Potocka, M., Żak, R. (2016). Prezydencja holenderska w Radzie. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 1*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Potocka, M., Wesołowska, A. (2017). Prezydencja Malty w Radzie Unii Europejskiej. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 1*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.
- Raczyńska, M. (2014). Prezydencja grupowa w Radzie Unii Europejskiej — ocena funkcjonalności oraz analiza porównawcza wybranych trio. W: G. Stachowiak (red.). *Stosunki międzynarodowe. Regiony, historia, problemy*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński.
- Ruman, S. (2009). Doświadczenia wybranych państw w zakresie przygotowań do prezydencji w Radzie UE. W: *Analizy nr 15*. Warszawa: Biuro Analiz Sejmowych.
- Wyganowska, H., Potocka, M., Siemaszko, M., Gąsior, M. (2017). Prezydencja Estonii w Radzie Unii Europejskiej. W: *Przegląd Spraw Europejskich nr 7*. Warszawa: Narodowy Bank Polski.

The trio of European Council 2014–2017 presidencies

Abstract

The goal of the research project was to present the trio of European Council presidencies in 2014–2017. In order to achieve this, it was necessary to characterize the presidencies of Italy — Latvia — Luxembourg. Also the following trio was presented the Netherlands — Slovakia — Malta.

Keywords: presidency, European Council, trio.

